

HVEM ER JAPANS TABTE GENERATION?

METTE HOLM

OVERSÆTTER OG CAND. MAG. I JAPANSK SPROG OG KULTUR SAMT ANTROPOLOGI

Det er de japanere, der er i fyrrerne og først i halvtredserne nu, eller en del af dem. De blev færdiguddannede i 1990'erne, lige da Japans økonomiske boble brast, hvorfor mange af dem ikke kunne få et rigtigt arbejde.

Med et rigtigt arbejde menes livstidsansættelse. Det var i efterkrigstiden idealet i Japan. Man giftede sig ung, mange mænd blev livstidsansat med socialt sikkerhedsnet for hele familien, mens hustruen gik hjemme og sørgede for, at børnene fik en uddannelse, så de kunne få et job eller blive gift og siden tage sig af forældrene. Det var det traditionelle generationsmønster.

I Japan er idealet stadig at få en uddannelse, siden et job, og så at gifte sig og få børn. Men i 1990'erne måtte mange hutle sig igennem med deltidsjob og skiftende arbejdspladser, og i et samfund, hvor det traditionelt er manden, der sørger for familien, er det svært ikke at kunne leve op til den rolle.

Det har givet grundlag for en særlig betegnelse, den planteædende mand, sōshoku-kei danshi (草食系男子). Disse planteædende mænd er ikke interesserede i at finde en kæreste og blive gift. Samtidig er det også mænd, kvinder ikke ønsker at gifte sig med.

Men hvad er det for et samfund, der finder på sådan en betegnelse for sine mænd? Hvordan klarer kvinderne sig her? Hvordan tænker mennesker egentlig i sådan et samfund? Det er der mange japanske forfattere, der har et bud på.

Tag blot Sayaka Murata, der i romanen *Døgnskiosk-mennesket* beskriver, hvordan det kan være at tilhøre Japans tabte generation. Romanen handler om

Keiko, som altid har været anderledes og først føler sig normal, da hun får arbejde i en døgnskiosk. Døgnskioskens univers er forudsigeligt, personalehåndbogen beskriver, hvordan hun skal opføre sig, så hun føler sig som en del af noget større.

Romanen kredser om, hvad det vil sige at være normal, at tilhøre gruppen. På sin vis kommer døgnskiosken til at symbolisere det japanske samfund, hvor man helst skal gøre præcis, som der står i 'håndbogen'. Og beskrivelsen af Keiko og en af de mandlige løsarbejdere i romanen viser tydeligt, hvor svært det kan være ikke at finde sin plads i sådan et samfund, og hvad det er for nogen mennesker, den tabte generation i Japan kan bestå af.

Men hvad så med dem, der ikke er blevet tabt? Dem, som er helt normale og lever op til det japanske samfunds krav. For hele den generation, der blev voksne i 1990'erne, er jo ikke blevet tabt. Hvordan klarer de andre sig i det japanske samfund?

Det kan man blandt andet læse om i Haruki Murakamis lille roman *Efter midnat*, som beskriver en anden side af det japanske samfund. Her møder vi den unge pige Mari, der ikke kan sove, og hendes søster Eri, der har valgt at sove hele tiden som en reaktion på de krav, hun føler, at der stilles til hende. I denne roman bevæger vi os ud af døgnskioskens univers og ind i en anden del af det japanske samfund, hvor alle døre står åbne, og der ikke står græs, men kød på menuen.

Bøger om mennesker i det japanske samfund:

Døgnskiosk-mennesket
af Sayaka Murata
Forlaget Grif, 2019
Se uddrag fra romanen på side 46
Oversat af Mette Holm

Efter midnat
af Haruki Murakami
Forlaget Klim, 2008
Oversat af Mette Holm

(草食系男子)
sōshoku-kei danshi
'Den planteædende mand'
er en japansk betegnelse for en mand, der ikke ønsker en kæreste eller at blive gift.

Læs uddrag fra *Døgnskiosk-mennesket*
på næste side →